

Vetenskapligt namn: *Pinus mugo*

Namnets betydelse: Artnamnet *Pinus mugo* är det rätoromanska namnet på bergtall.

BERGTALL

Pinus mugo

*Bergtallen är ett mindre, buskformigt barrträd med böjda stammar som breder ut sig vilket medför att den skuggar och tränger undan annan vegetation. Frön från bergtallen sprider sig främst med hjälp av vinden. Bergtallen används inte längre i skogsplanteringar men säljs frekvent i plantskolor och används till planteringar i bostadsområden. Storhetstiden för bergtall var framförallt under 60- och 70-talen. Bergtall massproducerades av många plantskolor under de åren och blev populär i barrväxtdominerade villaträdgårdar. De flesta "vanliga" bergtallar som planterats är förmodligen *Pinus mugo*, (numera *Pinus mugo Turra*).*

Ursprung

Bergtallen kommer ursprungligen från Central- och Sydosteuropas bergstrakter och finns i stor utsträckning i Alperna. Växten introducerades i Norden under början av 1900-talet som trädgårdsväxt men planterades också i stor skala i skyddsplanteringar och som sandbindare längs kusterna. Den klarar ett liv på mager, torr mark liksom på fuktig och mager myrmark. Bergtallen vållar idag problem framförallt i Danmark där den har tagit över stora områden längs kusterna med också på hedar och andra känsliga naturområden. Även i Norge och Sverige finns det risk för att bergtallen kan bli ett problem på områden med sand.

1. Barken är gråbrun. 2. Hanblomman är gulaktiga och cylindriska. 3. Honblomman är gulgröna till violetta. Kottarna är blanka. Varje kotte har mellan 50–70 frön. 4. De gröna barren varierar i längd från cirka två till sju centimeter.

Så känner du igen bergtall

Bergtallen är en buske eller ett litet träd med flera böjda stammar som kommer från basen. De smala grenarna är ofta böjda och vridna. Den blir cirka tre till fyra meter hög här i Norden och ungefär lika bred. Barken är gråbrun. De gröna barren varierar i längd från cirka två till sju centimeter. Kottarna är blanka, inte matta som hos den vanliga tallen, *Pinus sylvestris*. Varje kotte producerar mellan 50 och 70 mogna frön, och antalet kottar varierar utifrån storlek på busken men kan vara flera hundra. Bergtallen blommar i maj–juni. Hanblommorna är gulaktiga och cylindriska och sitter många tillsammans på grenarna. Honblommorna är gulgröna till violetta.

Nationslistad

Bergtall är ej listad på Sveriges förteckning över invasiva främmande växter, men eftersom den kan uppträda invasivt bör du undvika att plantera den om du bor nära kust med sandområden. I handeln förekommer ett stort antal kultivarer och namnsorter av bergtall. Dessa har olika spridningspotential – flera är sterila, flera är mycket långsamväxande dvärgformer och dessa går bra att plantera. Om du hittar bergtall i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Varför ska den inte finnas i Sverige?

I Danmark, Norge och Sverige är bergtallen en etablerad art i framförallt i kustområden där magra, sandiga jordar dominerar. Får den fäste i känsliga biotoper kan tränga ut de inhemska arterna.

Effekter på den biologiska mångfalden

Bergtallen trivs i sanddynor och på hedmarker som är känsliga naturområden. Den klarar frost och kyla bra. En etablering av bergtall kan leda till förändringar i biotopen och att känsliga arter trängs undan. Bergtallen förändrar också innehållet av näringsämnen i jorden, som leder till att vissa lavar, mossor och ljung inte längre har de förutsättningar de behöver för att kunna växa.

Effekter på samhället

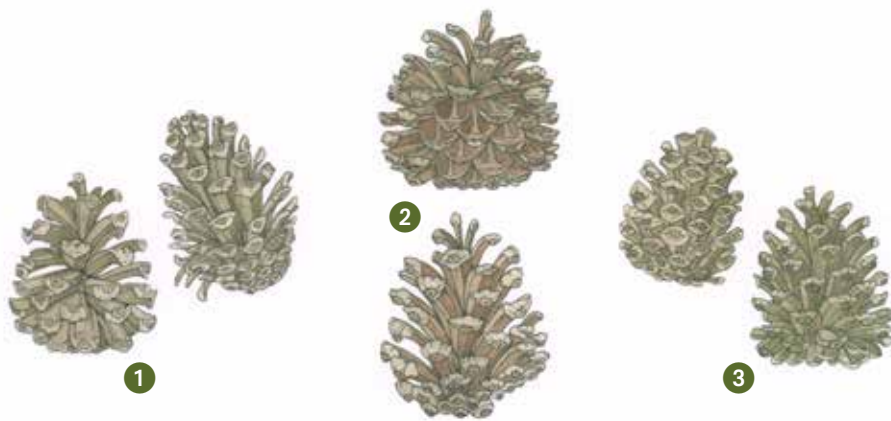
Det har upptäckts svampangrepp av parasiten *Lecanosticta acicola* på bergtall i Sverige. Svampangreppet gör att spetsen på barren blir brungul. Efter hand gulnar en allt större del av barrmassan. Träden förlorar tillväxt och riskerar på längre sikt att dö. I värsta fall kan sjukdomen spridas till den vanliga tallen, *Pinus sylvestris*, som är ett av landets vanligaste trädslag.

Effekter i din trädgård

Bergtall medför sällan negativa effekter i din trädgård.

Effekter på din hälsa

Inga effekter finns noterade.

1. Fransk bergtall, *Pinus mugo uncinata* 5,5 cm hög. 2. Alptall, *Pinus mugo subsp. rotundata* 4 cm hög. 3. Vanlig bergtall, *Pinus mugo subsp. mugo* 6 cm hög

Så här utrotar du växten

I Danmark har man arbetat med att begränsa bergtallen och återställa sanddynernas livsmiljö. Metoden för att utrota bergtallen har främst skett genom avverkning med motorsåg och röjsåg.

Hantering av växtmaterial

Var försiktig vid hantering av växtavfallet och jordmassor då de kan innehålla frön. Växtmaterialet går bra att flisas om de inte finns pollen eller mogna kottar.

Kemisk bekämpning

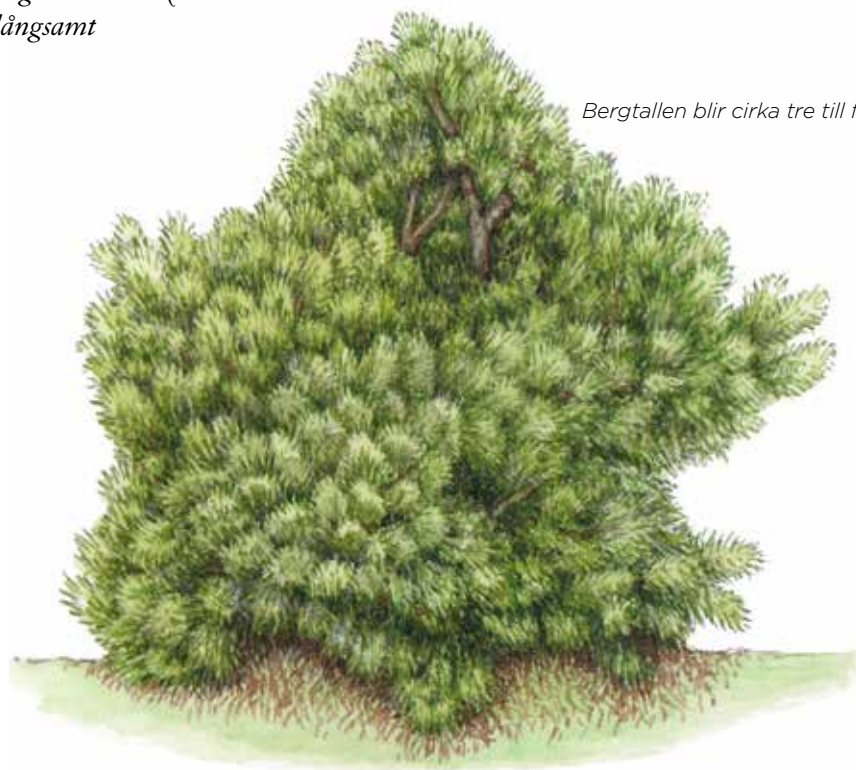
Bergtall ska ej bekämpas med kemiska bekämpningsmedel.

Misstas för bergtall

Bergtall kan förväxlas med underarten fransk bergtall, *Pinus mugo ssp. uncinata*, som är mer trädformad och har utspärrade nedre fjäll på kottarna.

Fakta om bergtall

- Sprider sig med hjälp av vinden och kan färdas över hundra meter
- Trivs längs med våra kuster.
- Växer långsamt

Bergtallen blir cirka tre till fyra meter hög.